

„Štajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrť leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računí naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6 v.

Uredništvo in upravníštvo se nahajata v Ptujú, gledališka poslopje štev. 3.

Dopísi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torež zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inzeratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/3 strani K 16, za 1/4 strani K 8, za 1/5 strani K 4, za 1/6 strani K 2, za 1/8 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 44.

V Ptujú v nedeljo dne 1. novembra 1908.

IX. letnik.

Klin s klinom!

Velika nevarnost za naše kmete!

Vedno smo govorili in prorokovali, da bode pripeljala brezvestna prvaška gonja naše nesrečno ljudstvo v gospodarski polom, kateremu zna slediti tudi popolni gospodarski propad. Prvaki so se nam rogali, so lagali, da se je kar kadilo in so hujskali naprej.

In vendar se je naše prorokovanje vedno izpolnilo. Ko so pričeli prvaki svoj čas svoja zakonita konzuma družstva ustanovljati, svarili smo vzbogo zapeljano ljudstvo pred njimi. In glej, minulo je par mesecev in že je pričelo pokati; — „konzum“ za „konzumom“ je šel rakovo pot, boben je zapel, pravi krivci so se poskrili, nedolžni zapeljani kmetje pa so šli v ječo ter plačevali krvave tisočake. Še dandanes plačujejo kmetje popolnoma po nedolžnem krvave svoje denarje za švindlerske propale „konzume“. In na stotisoče znašajo ti denarji! In koliko kmetov je prišlo vsled teh zločinskih „konzumov“ s svojimi posestvi „na kant“! . . . Mi smo pravčasno svarili in ako so se nekateri vendarle pustili zapeljati, ni to naša krivda.

Slična je stvar s prvaškimi posojilnicami. Vsak pametni človek ve, da bolehajo te posojilnice na temu, da ne stojijo pod nobeno oblastveno kontrolo, da so brez potrebe le iz političnih vzrokov osnovane in da jih je veliko preveč. Popisali smo že celo vrsto slučajev, na kako brezvestni način se je gospodarilo v takih nepotrebnih posojilnicah. In prorokovali smo tudi tukaj polom. Kmetje, dolgo ne bodete na ta polom čakali, kajti na vseh koncih in krajih že poka . . .

Vedno in povsod trdimo, smo in bodemo trdili, da politika na gospodarskem polju le škoduje. To pa smo opazili zlasti v zadnjem času. Po neumnih in nepotrebnih prepirih ter pretepih zadnjih tednov, nastopila je kakor vihar prvaška gonja z znanim svojim geslom „Svoji k svojim“. Mi smo takoj vedeli, zakaj se gre in smo to tudi takoj povedali ter smo tudi omenili, da leži v tej gonji velikanska nevarnost za našo kmetjsko ljudstvo. Z mlečozobimi pobalini, ki jih futra še skrbna mamica in so pridobili vso svoje znanje v itak znanih prvaških „izobraželnih“, „bralnih“ in „mladeniških“ društvih, — s hlapanji, ki nimajo ničesar za izgubiti in katerim je vse eno, je-li pride njih gospodar na boben ali ne, — s prvaškimi učiteljčki, ki dobivajo svojo plačo vedno, pa če je gospodarski položaj še tako zavožen ter ki imajo menda veliko preveč prostega časa, — z vsemi temi junaki se seveda ne bodemo prepirali o bojkotu in njegovih posledicah. Za vsacega odraslega, pametnega in treznega samostojnega gospodarja pa je pribita resnica, da je bojkot, ki se ga razširja z geslom „Svoji k svojim“, na eni strani velikanska neumnost, na drugi strani prestoppek proti postavi, na tretji pa zločin proti gospodarskemu interesu našega ljudstva.

To se da lahko dokazati! Kam in komu proda kmet svoje pridelke, rečimo vino, sadje,

poljske produkte, živino itd. Edino in skora izključno Nemcu. Mi poznamo okraje na spodnjem Štajerskem, v katerih kupčuje slovensko kmetjsko ljudstvo izključno z Nemci. Kam bi tudi oddalo svoje pridelke? V mestih in trgih je premalo prvaških voditeljev, ki bi iz same narodnosti kupovali blago le od slovenskega kmeta. Ali naj štajerski kmet svoje pridelke morda Kranjcu proda? Vraga, Kranjci imajo sami dosti vina, sadja, živine in oni smatrajo štajersko-koroškega kmeta za nevarnega konkurenta. Nemški konzumenti pač niso odvisni od slovenskih producentov, ker si svoje potrebščine prav lahko kje drugod priskrbijo. Kdor bi tajil te resnice, ta spada po našem mnenju v norišnico . . .

Ali prvaki pravijo drugače: slovenski kmet naj le prodaja nemškemu kupcu; ali kupiti ne sme ničesar od nemškega trgovca . . .

Ali ni to otročje in neumno? Ako velja geslo „Svoji k svojim“ za Slovence, potem nič čuda, da se ga bodejo oprijeli tudi Nemci.

Povedali smo že, kako hudo razburjenje gre skozi vrste srednjo- in zgornjo-štajerskih Nemcev in onih iz drugih nemških dežel, ter povdarjali smo tudi, da zna biti to za naše kmetjsko ljudstvo gospodarska nevarnost najhujše vrste. Prevzetni prvaški voditelji in listi so se temu našemu mnenju rogali, kakor da bi morali Nemci od lakote poginiti, ako ne bi kupovali ravno od spodnje-štajerskih kmetov . . .

Danes se je naše mnenje — žalibog! — izpolnilo. V kraje, kjer je hujskarija prvaških brezvestnežev posebno huda, ne pride več nemški kupec ne za vino ne za sadje. Le povprašajte kmete rečimo iz ptujskega okraja, je li čutilo posledice bojkota ali ne. Kakšne cene je imelo letos sadje? Kaj je z vinom? In to je v prvi vrsti posledica pomanjkanja kupcev. Mi imamo pisna vinskih in sadnih trgovcev, ki naravnost pravijo, da se bojijo v ptujski ali ormuški okraj priti in ki tudi nečóje priti . . . Ako padejo cene kmetjskih pridelkov v naših krajeh, potem naj se slovenski kmetje pri slovenskih prvakah zahvalijo.

In to ni še najhujše! Velika nemška mesta, ki stoje v gospodarskem oziru s spodnjo Štajersko v tesni dotiki, se obračajo zdaj v ostrih rezolucijah in sklepih proti bojkotu in geslu „Svoji k svojim“. Tako je sprejel občinski svet deželnega stolnega mesta Gradec dne 23. oktobra 1908 ednoglasno sledeči nujnostni predlog:

„Občinski svet deželnega stolnega mesta Gradec izreka svojo živo obžalovanje čez način, po katerem peljejo Slovenci (prvaki) narodni boj na spodnjem Štajerskem na gospodarskem polju. Kakor pričajo zanesljiva poročila iz spodnjega Štajerskega, se grè tu za popolno bojkotiranje tamošnjih nemških trgovcev, s katerim se hoče uresničiti gospodarski propad na spodnjem Štajerskem domačega nemštva. Kolikor tudi obžaluje občinski svet narodnostni boj na spodnjem Štajerskem kakor v Avstriji sploh, ker oškoduje ta narodnostni boj gospodarske

interese nemških kakor slovanskih narodov avstrijskih, — smatra vendar zastopstvo največje nemške občine štajerske za svojo dolžnost, da podpira brate v spodnjih deželah z vsemi močmi. — Iz tega stališča izjavlja občinski svet deželnega stolnega mesta Gradec kot posledico nadaljevanja proti spodnoštajerskim Nemcem naperjenega bojkota, da bodejo prebivalci čisto nemških deželnih delov Štajerske vseh kupčijskih razmerah s spodnjo Štajersko se ozirali edino na tamošnje Nemce in one Slovence, ki se ne brigajo za proti Nemcem vprizorjeno hujskanje.

Pri vseh kupčijskih zadevah, zlasti pa pri nakupu vina, sadja in drugih deželnih produktov se priporoča, naj se kupci preje podučijo pri nemškemu svetu za spodnjo Štajersko . . .

To je sklenil torej kot odgovor na brezvestno prvaško gonjo občinski svet mesta Gradec. Glasovali so za ta predlog vsi, celo socialisti. S suhimi besedami povedamo, je sklenil torej občinski svet graški, da ne bode noben nemški kupec več ničesar od tistih Slovencev kupil, ki se udeležujejo narodnostne gonje. Klin s klinom torej!

Istotako se je izjavil občinski svet mesta Leoben! Tudi to zastopstvo je sklenilo, odjemati poljedelske pridelke le od Nemcev in Nemcem prijaznih Slovencev. In sledila bodejo še druga mesta, še drugi kraji . . .

Radoveeni smo, kaj bodejo prvaki k temu rekli. Gotovo — nič. Pisači v prvaških uredništvih seveda nimajo ničesar izgubiti . . .

Tako daleč smo torej prišli! Ako bi se ta gospodarski boj še nadaljeval, priti mora vsa dežela v katastrofo. Kaj ko bi se odpustilo iz nemških podjetij slovenske delavce? Kaj ko bi noben Nemeč več ne prišel k slovenskim obrtnikom? Ali ne razumejo prvaško zagrižene butice, da je to velikanska nevarnost?!

Upamo, da bode treznost in pametno razsvojevanje vendar zmagalo. Upamo, da bode prišel zopet mir in red v naše dežele . . .

Ljudstvo, slovensko ljudstvo! Stoletja si živevo v bratski slogi z nemškim narodom. Ali hočeš zdaj svoje gospodarstvo uničiti, samo da zadoščaš želji strupenega prvaštva? Ljudstvo, da, ti, slovensko ljudstvo! Vzemi metljo in — proč s prvaškimi smetmi!

Kmetje! Prvaški hujskači razširjajo protivstavno svoje geslo „Svoji k svojim“! S tem vas hočejo prisiliti, da bi Vi kupovali le pri zagriženih prvaških štacunarjih in obrtnikih, ki vam dajo slabo blago za dragi denar. Prvaki listi sami priznavajo, da „narodne štacune“ ne morejo konkurirati z nemškimi in naprednimi. Prvaki hočejo zdaj vse staro, ničvredno blago za drag denar prodati. Zato vpijejo „svoji k svojim“! Vi kmetje ne bodete tako bedasti, da bi šli tem ljudem na lim. Prvaki naj imajo svoje slabo blago sami! Zakaj pa kupujejo vsi veliki prvaški trgovci pri Nemcih? Beseda „svoji k svojim“ je le švindeln prvaških konkurzovcev!